

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ชมพู่เป็นไม้ผลเศรษฐกิจชนิดหนึ่งที่ปลูกกันแพร่หลายในประเทศไทย นอกจากชมพู่ในแถบเอเชียแล้วยังมีชมพู่บางชนิดที่สามารถทนทานต่อสภาพภูมิอากาศที่หนาวเย็นและเจริญเติบโตได้ดี (เปรมปรี, 2544) จะเห็นได้จากสถิติการปลูกไม้ผลยืนต้น ปี พ.ศ. 2546 พบว่าพื้นที่ปลูกชมพู่รวมทั้งประเทศมีทั้งหมด 60,213 ไร่ (กรมวิชาการเกษตร, 2547) ซึ่งเพิ่มมากกว่าปี พ.ศ. 2538 มีพื้นที่ปลูกชมพู่รวมทั้งประเทศเพียง 30,054 ไร่ (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2540) พันธุ์ชมพู่ที่ปลูกเป็นการค้าในปัจจุบัน ได้แก่ ชมพู่พันธุ์เพชรสุวรรณ ชมพู่พันธุ์เพชรสายรุ้ง ชมพู่พันธุ์ทุลเกล้า ชมพู่พันธุ์เพชรน้ำผึ้ง และชมพู่พันธุ์ทับทิมจันทร์ ซึ่งแหล่งผลิตที่สำคัญอยู่ที่จังหวัด นครปฐม ราชบุรี เพชรบุรี สมุทรสาคร และสิงห์บุรี (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2546) ซึ่งชมพู่พันธุ์ทับทิมจันทร์เป็นผลไม้ที่มีรสชาติหวาน กรอบ อร่อย เป็นที่นิยมบริโภคและยังมีสีส้มสะดุดตา มีราคาดีและปลูกกันอย่างแพร่หลายโดยมีแหล่งปลูกหลักอยู่ที่จังหวัดนครปฐม ราชบุรี และสิงห์บุรี ดังนั้นชมพู่พันธุ์ทับทิมจันทร์นับวันจะกลายเป็นพืชเศรษฐกิจที่สร้างรายได้ค่อนข้างดี ทำให้เกษตรกรหันมาปลูกกันมากขึ้นเพื่อทดแทนการปลูกชมพู่พันธุ์อื่นๆ ที่มีความนิยมลดลง (อทิพัฒน์, 2549) ปัจจุบันชมพู่พันธุ์ทับทิมจันทร์เป็นผลไม้ที่ได้รับความนิยมจากผู้บริโภคมากขึ้น และมีการส่งออกไปยังต่างประเทศ เช่น ฮองกง สิงคโปร์ และอินโดนีเซีย เป็นต้น (เปรมปรี, 2544) แต่ตลาดหลักของชมพู่พันธุ์ทับทิมจันทร์นั้น ยังคงเป็นตลาดภายในประเทศ ทั้งตลาดประจำจังหวัดและตลาดกลางกรุงเทพฯ ได้แก่ ตลาดสี่มุมเมือง ตลาดไท ปากคลองตลาด และตลาดมหานาค เป็นต้น ฤดูกาลหลักของชมพู่ได้แก่ เดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนพฤษภาคม จากข้อมูลของตลาดสี่มุมเมืองพบว่า ในปี พ.ศ. 2553 ราคาชมพู่ในช่วงฤดูกาลอยู่ที่ประมาณ 15 - 25 บาทต่อกิโลกรัม ส่วนนอกฤดูกาลราคาประมาณ 40 - 60 บาทต่อกิโลกรัม ในขณะที่ปี พ.ศ. 2551 ราคาในฤดูกาลอยู่ที่ประมาณ 30-35 บาทต่อกิโลกรัม ส่วนนอกฤดูกาล 50-80 บาทต่อกิโลกรัม จะเห็นได้ว่าราคาชมพู่มีแนวโน้มลดลงจากราคาเดิมประมาณร้อยละ 50 (ตลาดสี่มุมเมือง, 2553) ซึ่งมีแนวโน้มราคาลดลงในประเทศลดลงอย่างต่อเนื่องทุก ๆ ปี (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2542) ทั้งนี้เพราะชมพู่เป็นผลไม้ที่ให้ผลผลิตตกในแต่ละฤดูกาล แต่ผลผลิตค่อนข้างบอบช้ำ และเน่าเสียง่าย ขาดต่อการขนส่ง (กรมวิชาการเกษตร, 2553)

อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรีมีเนื้อที่ 190.5 ตารางกิโลเมตรและมีประชากรประมาณ 35,097 คน ลักษณะภูมิประเทศเป็นพื้นที่ราบลุ่ม ดินมีความอุดมสมบูรณ์ ระบบชลประทานที่ครอบคลุมและไม่ประสบอุทกภัย ในปัจจุบันเริ่มมีเกษตรกรเปลี่ยนจากการประกอบอาชีพทำนาเป็นสวนผลไม้กันมากขึ้น โดยเฉพาะการปลูกชมพู่พันธุ์ทับทิมจันทร์ทำให้ผลผลิตชมพู่เพิ่มมากขึ้น (สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสิงห์บุรี, 2553) ดังนั้นจากการเพิ่มขึ้นของปริมาณผลผลิต และแนวโน้มการลดลงของราคา ทำให้มีความจำเป็นต้องหาแนวทางขยายตลาดเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร ซึ่งการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อหรือการบริโภคจะทำให้มีความเข้าใจและใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการจัดการและหาแนวทางการตลาดเพื่อเพิ่มอุปสงค์ได้

ตามที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น การศึกษาเพื่อให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อชมพู่พันธุ์ทับทิมจันทร์ที่ปลูกในจังหวัดสิงห์บุรี และปัญหาในการเลือกซื้อชมพู่พันธุ์ทับทิมจันทร์จะทำให้ได้ข้อมูลเพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพการตลาดแก่เกษตรกรผู้ผลิตชมพู่พันธุ์ทับทิมจันทร์ในจังหวัดสิงห์บุรี เพื่อจะทำให้สามารถขยายตลาดให้กว้างมากยิ่งขึ้น ตลอดจนส่งเสริมให้เกษตรกรผู้ผลิตทราบถึงความต้องการของผู้บริโภคในพื้นที่ได้อย่างถูกต้อง สามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพภายใต้ต้นทุนอันจำกัดและสร้างความพึงพอใจให้ลูกค้าสูงสุดต่อไปในอนาคต

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อทราบสถานการณ์การตลาดของชมพู่พันธุ์ทับทิมจันทร์
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อชมพู่พันธุ์ทับทิมจันทร์ที่ปลูกในจังหวัดสิงห์บุรี

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภคต่อการเลือกซื้อชมพู่พันธุ์ทับทิมจันทร์ที่ปลูกในจังหวัดสิงห์บุรี
2. เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้ผลิตในการเพิ่มประสิทธิภาพและการปรับปรุงการตลาดของสวนชมพู่พันธุ์ทับทิมจันทร์ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคชมพู่พันธุ์ทับทิมจันทร์ที่ปลูกในจังหวัดสิงห์บุรี

1.4 คำนิยามศัพท์

ชมพู่พันธุ์ทับทิมจันทร์ หมายถึง พันธุ์ของชมพู่ที่มีชื่อวิทยาศาสตร์ *Syzygium samarangense* (Bl.) Merr. & Perry 'Thabtimchan' ชื่อสามัญเรียกว่า Java apple

ผู้บริโภคน หมายถึง ผู้บริโภคชมพู่ทับทิมจันทร์ที่ปลูกในจังหวัดสิงห์บุรี ทั้งที่เป็นผู้บริโภคที่เป็นองค์กรและผู้บริโภคคนสุดท้ายที่บริโภค

1.5 ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อชมพู่พันธุ์ทับทิมจันทร์ที่ปลูกในจังหวัดสิงห์บุรี เก็บข้อมูลในช่วงเดือนเมษายน-เดือนพฤษภาคม ปี พ.ศ. 2555